

кампанію з питань соціальної відповідальності як для споживачів, так і для самих підприємців, впровадити принципи корпоративної соціальної відповідальності в діяльність органів державної влади та місцевого самоврядування. Всі ці інструменти повинні підвищити рівень розвитку корпоративної соціальної відповідальності в Україні на належний рівень [2].

Також до основних перешкод впровадження концепції корпоративної соціальної відповідальності які не дозволяють підприємцям акцентувати свою увагу на соціальних проблемах суспільства і представляють перешкоду для рішення проблем освіти, охорони здоров'я, трудових конфліктів, можна віднести відсутність досвіду здійснення цієї діяльності.

Підприємці, з одного боку, прагнуть до вироблення та впровадження особистих і загальних підходів до соціальної відповідальності, до впровадження в практику міжнародних принципів прозорості та звітності, екологічної безпеки, трудових відносин, підтримки суспільства. З іншого боку, на них лежить великий тягар відповідальності за виплату заробітної плати співробітникам і інших пільг для них, необхідність інвестицій в розвиток власного бізнесу, виплати податків державі.

Розвиток корпоративної соціальної відповідальності в Україні може стати конкурентною перевагою бізнес-структур і в майбутньому дозволить підприємцям завоювати велику частку ринку і лояльність споживачів.

Необхідно усвідомлення, що соціальні інвестиції повинні стати нормою для підприємництва і приносити бізнесу і всім зацікавленим сторонам вигоди в майбутньому. Корпоративна соціальна відповідальність – це інструмент, який сприяє реальному позитивному впливу на соціально-економічну ситуацію в країні, в рівній мірі впливає на економічне зростання і соціальний прогрес.

Ефективний розвиток корпоративної соціальної відповідальності в Україні безпосередньо залежить від держави. Воно ж має створити для цього всі умови і всебічно заохочувати. На сьогодні державне стимулювання підприємців, які вводять механізм корпоративної соціальної відповідальності, а також розуміння його механізмів знаходиться на низькому рівні. Для того щоб українські підприємства могли скласти гідну конкуренцію на світовому ринку, а також утримувати сегменти внутрішнього національного ринку, держава, а також самі підприємці повинні створити всі умови для впровадження принципів корпоративної соціальної відповідальності [2].

#### *Список використаних джерел*

1. Шира Н.О., Іващенко А.І. напрями впровадження системи корпоративної соціальної відповідальності у практику українських підприємств. *Ефективна економіка*. 2013. № 11. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=2502>.

2. Ахновська І.О., Лепіхова О.Ю. Механізм впровадження корпоративної соціальної відповідальності на підприємствах України. *Економіка і організація управління*. 2016. № 1 (21). С. 36-44. URL: <file:///C:/Users/User/Downloads/2368-4773-1-SM.pdf>.

*Домбровська С. О.*

*к.е.н.,*

*викладач кафедри фінансового менеджменту та фондового ринку,*

*Одеський національний економічний університет,*

*м. Одеса*

## **СУЧАСНІ ТЕХНОЛОГІЇ ФІНАНСУВАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ПРОЄКТІВ**

Сучасні тенденції економічного розвитку характеризуються динамічним зростанням кількості інноваційних проєктів та значним збільшенням обсягів їхнього фінансування.

Необхідні кошти для фінансування проєктів стають значними і важко надаваними обсягами навіть для банків і інвестиційних фондів міжнародного рівня. Для певних шляхів розвитку необхідні і відповідні технології фінансування різноманітних проєктів та заходів. Рациональний вибір і застосування технологій надають змогу забезпечити ефективність будь-якого шляху розвитку в діяльності бізнес-структур.

Відповідно до сучасної кон'юнктури світової економіки, головною метою для представників бізнесу є підвищення їхньої результативності та оптимізація вже існуючої організації діяльності компанії для більш адаптивного реагування на зовнішні виклики.

Таким чином, впровадження сучасних фінансових технологій доцільно розглядати за умови інтенсивного шляху розвитку компанії, який можна забезпечити за рахунок:

- високих темпів зростання виробництва;
- ефективного використання факторів виробництва;
- впровадження інноваційних та ефективних технологій за допомогою оновлення основних фондів;
- поліпшення організації виробництва;
- формування нової структури господарських зв'язків, управління та кооперації;
- удосконалення напрямків використання основних і оборотних коштів, прискорення їхньої оборотності та амортизації;
- підвищення кваліфікації робочої сили та вдосконалення наукової організації праці.

Розробка та реалізація стратегії фінансування інноваційного проєкту повинні базуватися на виборі методів фінансування, способів залучення інвестиційних ресурсів з метою забезпечення фінансової можливості для проєкту бути реалізованим, визначенні джерел фінансування інвестицій та формуванні їхньої структури.

Щодо методів фінансування інноваційних проєктів, до них доцільно віднести самофінансування, акціонування та інші форми часткового фінансування, кредитне фінансування, лізинг, бюджетне фінансування, змішане фінансування та проєктне фінансування [1, с. 140-142].

Так, самофінансування забезпечується за рахунок компанії, яка планує здійснити інвестиційний проєкт та передбачає використання власних коштів інвестора, потоку коштів, що формується у процесі операційної діяльності інвестора, має цільовий характер використання коштів та формування самостійного бюджету інвестиційного проєкту.

Акціонування передбачає, що часткове фінансування інноваційних проєктів може здійснюватися у наступних формах:

- проведення додаткової емісії акцій;
- здійснення інвестиційних внесків, паїв засновників або запрошуваних сторонніх співзасновників до статутного капіталу. Даний спосіб фінансування характеризується меншими операційними витратами, ніж додаткова емісія акцій, але більш обмеженими обсягами фінансування;
- створення нової фірми, спеціально призначеної для реалізації інвестиційного проєкту, виступає як один із способів цільового пайової фінансування і може застосовуватися приватними підприємцями, заснувати фірму для реалізації своїх інвестиційних проєктів і такими, що потребують залучення партнерського капіталу, великими диверсифікованими компаніями.

Привабливість кредитного фінансування у формі інвестиційних кредитів банків та цільових облігаційних позик пояснюється можливістю розробки гнучкої схеми фінансування, відсутністю витрат, пов'язаних з реєстрацією та розміщенням цінних паперів, використанням ефекту фінансового левериджк, зменшенням оподаткованого прибутку за рахунок віднесення процентних виплат на витрати, що включаються у собівартість.

Лізинг представляє собою комплекс майнових відносин, які виникають при передачі об'єкта лізингу у тимчасове користування на основі його придбання в довгострокову оренду.

Бюджетне фінансування інвестиційних проєктів здійснюється в рамках цільових програм і фінансової підтримки та передбачає використання бюджетних коштів у формах інвестицій в статутні капітали підприємств, бюджетних кредитів, надання гарантій і субсидій.

Проєктне фінансування інвестиційних проєктів характеризується особливим способом забезпечення повернення вкладень, в основі якого закладені інвестиційні якості самого проєкту і доходи, отримувані створеною або реструктурованою фірмою в майбутньому.

Сучасний стан речей призвів до того, що основним вектором залучення коштів в інноваційний проєкт визнано проєктне фінансування. Проєктне фінансування варто розглядати як систему відносин між учасниками угоди в процесі здійснення комплексу взаємопов'язаних заходів щодо незаставного, інтегрованого фінансування, організації та управління інвестиційними проєктами на партнерських умовах з цільовою орієнтацією на грошові потоки, які отримані в результаті реалізації проєкту та забезпечують його ефективність.

Найбільш традиційними для класичної моделі проєктного фінансування є незабезпечені запозичення, поновлювані випуски боргових зобов'язань та їх розміщення, які залучаються у банківських синдикатів (консорціумів) та міжнародних організацій-банків.

Проєктне фінансування являє собою такий спосіб організації довгострокового фінансування великомасштабного інвестиційного проєкту, за якого для реалізації даного проєкту його ініціаторами створюється нова юридично відособлена проєктна компанія.

Процес впровадження технології проєктного фінансування можна відобразити таким чином:

1. Попередня оцінка інвестиційного проєкту, його фінансової спроможності, доцільності та можливості бути реалізованим.
2. Оцінка фінансових потреб проєкту: комплексний аналіз проєкту, побудова фінансової моделі конкретного проєкту для перевірки фінансових результатів, виявлення неефективних ділянок та можливостей оптимізації технології реалізації проєкту.
3. Організація маркетингових досліджень місткості ринку, конкурентоспроможності товару, обсягів продажів і технологій просування.
4. Розробка схем фінансування та визначення оптимального способу фінансування проєкту.
5. Підготовка економічного обґрунтування бізнес-плану.
6. Пошук та залучення інвесторів або кредиторів.
7. Поточне обслуговування та моніторинг розвитку проєктів.

За результатами здійсненого порівняльного аналізу проєктної форми фінансування інноваційних проєктів та традиційного банківського кредитування, надалась можливість відзначити певні відмінності між ними. Відповідно традиційному банківському кредитуванню сума боргу та відсотки за ним сплачуються позичальником з доходів від основної або інших видів діяльності. За проєктною формою фінансування повернення коштів реципієнтом здійснюється з доходів, які утворюються в результаті реалізації даного інноваційного проєкту.

Об'єктом фінансування за проєктною формою виступає конкретний інноваційний проєкт, в той час, коли відповідно традиційному банківському кредитуванню чітко регламентований зв'язок з проєктом як об'єктом фінансування відсутній. Варто підкреслити, що і у випадку цільового банківського кредитування не завжди за метою отримання кредиту постає проєкт.

При традиційному банківському кредитуванні значна увага приділяється основним фінансово-економічним показникам діяльності позичальника [2, с. 68], на противагу цьому, за проєктного фінансування вирішальне значення віддається аналізу власно проєкту.

Проєктна форма фінансування нерідко супроводжується формуванням проєктної компанії – нової компанії, яка організована для здійснення проєкту. Традиційне банківське

кредитування пов'язане ж з вже зарекомендованими організаціями, які мають позитивну кредитну історію або необхідне забезпечення для отримання кредиту.

При проєктному фінансуванні суб'єкт, який надає кошти, найчастіше залишає за собою право оперативного втручання в процес реалізації інноваційного проєкту і здійснює перманентний контроль за процесом реалізації робіт. При традиційному банківському кредитуванні, як правило, кредитор такої функції на себе не бере.

Проте, у країнах СНД фінансування поки що не отримало належного поширення, а випадки його реалізації на практиці неможливо відзначити ефективними. Причиною цього є відсутність практичного досвіду у реалізації інноваційних проєктів на основі проєктного фінансування та існування низки інших певних проблем [3]. Необхідно відзначити, що у більшості випадків проєктне фінансування являє собою практично єдиний можливий спосіб залучення фінансових ресурсів, що пов'язано з високим рівнем ризиків проєкту та великими обсягами необхідних капіталовкладень.

Популярною технологією залучення інвестицій для фінансування проєктів в сучасних умовах діджиталізації вважаються сервіси та портали краудфандінгу. Завдяки даним ресурсам користувачі мережі Internet добровільно та безоплатно мають можливість акумулювати власні фінансові ресурси для підтримки цікавих для них інвестиційних проєктів.

Однією із сучасних технологій фінансування інноваційних проєктів можна відзначити і ангельське інвестування. Бізнес-ангели на спеціалізованих Internet-майданчиках мають можливість надати фінансування в обмін на пакет акцій у новій компанії. При цьому, приватний інвестор ділиться з командою стартапу в мережі Internet власним досвідом у сфері управління бізнесом, приймає участь в ухваленні ключових рішень для розвитку стартапу.

Таким чином, існує низка технологій фінансування проєктів, кожна з яких має переваги та недоліки. Саме тому при реалізації інвестиційного проєкту необхідно раціонально обґрунтувати стратегію фінансування, проаналізувати альтернативні методи фінансування, здійснити порівняльний аналіз прибутковості вкладень у різні проєкти та ретельно розробити схеми фінансування.

Ключовим фактором успішності технологій фінансування проєктів є грошовий потік, тому надзвичайно важливим є побудова відповідної фінансової моделі проєкту за допомогою складання форм фінансової звітності, дослідження балансового стану, структурованих та інтегрованих для визначення прибутку проєкту його грошових потоків.

#### *Список використаних джерел*

1. Розвиток фінансового ринку України в умовах європейської інтеграції: проблеми та перспективи : колективна монографія / за ред. В. Г. Баранової, О. М. Гончаренко. Харків : «Діса плюс», 2019. 370 с.
2. Домбровська С. О. Актуальні проблеми банківського кредитування для підприємств України. *Європейський журнал економіки та менеджменту*. 2018. Т. 4. Вип. 1. С. 65-71.
3. Стратегії та технології інноваційного розвитку корпорацій : монографія / О. М. Полінкевич та ін. ; за ред. О. М. Полінкевич. Луцьк : Вежа-Друк, 2018. 415 с.